DATOS IDENTIFICATIVOS

Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936

Materia	Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936			
Código	V01G160V01508			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Profesorado	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	mffft@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Curso sobre a literatura galega editada ou producida entre 1900 e 1936			

Competencias

Código	
C2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
C4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
C6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
C8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
C9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
C12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
D2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
D3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
D4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer en profundidade a tradición literaria galega do séc. XX	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4

Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas da teoría literaria, así como sintetizar, relacionar e describir a tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4
Comprender a historia das ideas estéticas que subxace á evolución das tradicións literarias.	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4
Valorar a construción do Sistema Literario Galego como un produto da nosa historia e da nosa singularidade en tanto que pobo peculiar.	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4

Contidos

Tema	
As Irmandades da Fala	1.1. Organización e definición ideolóxica. 1.2. Dúas figuras fundamentais: Antón e Ramón Vilar Ponte. 2. O proxecto cultural das Irmandades ou a configuración dun sistema literario. 2.1. Liñas de actuación. 2.2. Creación e/ou consolidación de infraestruturas culturais. 3. Renovación, difusión e popularización da prosa. 3.1. As coleccións de novela curta. 3.2. A renovación temática e estética: tendencias e autores: Leandro Carré. X. Magariños. X. Lesta Meis. Outros autores. 3.2.1. Análise literaria dalgunha destas obras. 4. O teatro: a vontade de creación dun teatro nacional. 4.1. Problemas da dramaturxia galega no tempo das Irmandades. 4.2. A praxe teatral das Irmandades. 4.2.1. A creación de infraestruturas teatrais. 4.3. A renovación temática e estética: Tendencias e autores: Ramón Cabanillas. Armando Cotarelo. Leandro Carré. Xaime Quintanilla. Antón Vilar Ponte. Outros autores.Outros autores. 5. A poesía no tempo das Irmandades. 5.1. Ramón Cabanillas. 5.1.1. Biografía e obra literaria. 5.1.2. Estética e evolución literaria. 5.1.3. Análise literaria de Da Terra Asoballada. 5.2. Antonio Noriega Varela e os problemas de periodización da súa obra. 5.3. Outros poetas epígonos do Rexurdimento: Gonzalo López Abente. Victoriano Taibo García. Xerardo Álvarez Limeses. Antonio Rey Soto.
O grupo Nós: enxebrismo e universalismo	6. Caracterización do grupo. Nós e a súa decisiva influencia no mundo cultural galego 6.1. O papel das elites intelectuais nos procesos de configuración do discurso nacionalista. 6.2. A configuración do discurso identitario na Galiza. 6.3. A capacidade de aglutinación de sectores e de grupos xeracionais arredor dun proxecto colectivo. 6.4. A conciencia da necesidade de proxección universal da cultura galega. 7. Actividades. 7.1. A revista Nós. 7.2. A consolidación da prosa: narrativa e ensaio. 7.3. O cultivo doutros xéneros: teatro e poesía. 7.4. A creación de estruturas e liñas de investigación para o coñecemento científico da Galiza: O Seminario de Estudos Galegos. 8. Integrantes: Vicente Risco, Ramón Otero Pedrayo, Alfonso D. R. Castelao, Florentino Cuevillas, Antón Lousada Diéguez. Outros autores.

Percurso vital e ideolóxico de Vicente Risco	9. A personalidade intelectual de Vicente Risco. Obra literaria. 9.1. Obra ensaística: teoría política, filosofía, crítica literaria e literatura de viaxes. 9.2. Obra narrativa. 9.2.1. Primeira produción: as pegadas do Modernismo. 9.2.2. A interpretación idílica da Terra. 9.2.3. Sátira e escepticismo. 9.2.4. A modernidade entre a decadencia e o nihilismo. 9.3. Obra dramática. 9.4. Obra lírica.
Percurso vital e ideolóxico de Otero Pedrayo	10. A personalidade intelectual de Otero Pedrayo. 10.1. Obra narrativa. Propostas de clasificación da narrativa. 10.2. O proceso de ficcionalización da historia na narrativa oteriana. 10.3. Ideoloxemas nacionalitarios na narrativa oteriana. 11. Obra ensaística. 11.1. Interrelación entre xéneros na obra de Otero Pedrayo. 12. Obra dramática e obra poética. 13. Recepción da obra oteriana no seu tempo e na literatura posterior.
Percurso vital e ideolóxico de Afonso Daniel Rodríguez Castelao	14.1. Castelao narrador 14.2. Castelao ensaísta 14.3. Castelao dramaturgo 14.4. Castelao debuxante e artista plástico 14.5. Outros Castelaos
As experiencias vangardistas na Europa de comezos de século	15.1. Caracterización xeral das vangardas galegas. 15.2. Medios de difusión. 15.3. Principais liñas da vangarda poética. 15.4. Entre a tradición e a renovación poética. 15.5. O Neopopulismo imaxinista / hilozoísta: Luís Amado Carballo. 15.6. O Neotrobadorismo: Fermín Bouza Brey e Álvaro Cunqueiro. 15.7. As experiencias vangardistas: Manuel Antonio e Álvaro Cunqueiro. 16. A narrativa da "Nova Xeración Galega" 16.1. Narradores nunha xeración de poetas 16.2. Rafael Dieste e Os arquivos do Trasno. 17. O teatro. 17.1. Rafael Dieste e A fiestra valdeira. 17.2. Outros autores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Sesión maxistral	26	24	50
Obradoiros	18	0	18
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	12	12
Traballos tutelados	0	20	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	10	11
Probas de resposta curta	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Haberá unha sesión introdutoria ao conxunto da materia, de dúas horas de duración, con delimitación dos seus contidos, métodos, probas a realizar, textos que deben ler os alumnos , etc.
Sesión maxistral	A docencia centrarase na análise exhaustiva arredor de catro núcleos textuais e autoriais, dos que se irán derivando calas noutras obras e autores adxacentes: 1. Teoría do nacionalismo galego de Vicente Risco. 2. Arredor de si de Ramón Otero Pedrayo. 3. Poemas de si e non de Álvaro Cunqueiro. 4. A fiestra valdeira de Rafael Dieste fronte a Os vellos non deben de namorarse de Castelao.
Obradoiros	Realizaranse comentarios de texto de numerosos fragmentos textuais ou culturais vinculados coas obras obxecto deste programa.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Eventualmente o alumnado poderá acudir a conferencias, recitais, mesa redondas, proxeccións de filmes, seminarios literarios, representacións teatrais, etc. e deberá realizar un breve resumo por escrito desta actividade.
Traballos tutelados	O alumnado deberá realizar ao longo do curso un conxunto de breves traballos que se irán sinalando segundo se vaia desenvolvendo a dinámica da docencia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Sesión maxistral	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Obradoiros	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Traballos tutelados	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Probas	**Descrición**
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Probas de resposta curta	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Actividades introdutorias	Descrición xeral da materia. 1. Competencias. 2. Contidos. 3. Planificación docente. 4. Metodoloxía docente. 5. Atención personalizada. 6. Recomendacións.	1	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia a clase así como a participación en debates e comentarios de textos e ideas.	8	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4
Obradoiros	Valorarase a asistencia ás sesións de comentario de textos así como a participación nos debates suscitados.	8	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4
Eventos docentes e/ou divulgativos	Valorarase a asistencia a conferencias, recitais, representacións teatrais, proxeccións cinematográficas, seminarios, etc., recomendados polo profesor.	8	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4
Traballos tutelados	A lectura de obras literarias e a reflexión sobre estas será obxecto de atención prioritaria. O alumno deberá realizar ao longo do curso breves comentarios escritos sobre textos concretos determinados polo profesor.	25	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O alumnado realizará unha ou dúas probas de resposta longa durante o cuadrimestre consistente no desenvolvemento dun comentario ou temas con amplitude de detalles e profundidade expositiva. Tamén deberá preparar a exposición dun dos temas ou subtemas do programa para a súa exposición na aula.	25	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4
Probas de resposta curta	Realizarase igualmente unha ou dúas probas de resposta curta para avaliar os coñecementos polo miúdo do alumnado.	25	C2 C4 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final establecerase en base á lectura e recoñecemento dos textos que forman parte do programa, así como do comentario e análise destes textos. As probas a realizar para tal fin poderán ser escritas e/ou oráis.

Será preciso obter unha puntuación suficiente en cada un dos apartados mencionados (recoñecemento de textos, análise e comentario de textos) para establecer a nota media final.O alumnado que non participe no desenvolvemento diario da materia poderá presentarse a un exame final, ao que deberá concorrer cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria, e que estará dividido en tres partes:1. Recoñecemento de textos. 20%.2. Preguntas breves con resposta curta. 40%.3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%.Será preciso obter unha nota de suficiente en todas e cada unha destas probas para establecer a nota media final. O alumnado que suspenda a avaliación continuada presentarase a un exame no mes de xullo, ao que deberá concorrer, igualmente, cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria (ou aqueles que non entregasen previamente durante o desenvolvemento normal do curso), no que será avaliado en base a:1. Recoñecemento de textos. 20%.2. Preguntas breves con resposta curta. 40%.3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%.Será preciso obter unha nota de suficiente en todas e cada unha destas probas para establecer a nota media final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía xeral:

Abuín González, A. / Ruibal, E. R. (2001): O teatro galego entre 1900 e 1936, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 278-325 (A Coruña: Hércules).

Beramendi, J. G. / Núñez, X. M. (1995): O nacionalismo galego. (Vigo: A Nosa Terra).

Beramendi, X. G. (1984): “Ideoloxía e política en Vicente Risco”, Grial, 86: 428-440.

Carballo Calero, R. (1932): “Balance e inventario da nosa literatura”, Nós, 108: 222-223.

Carballo Calero, R. (1982): “Álvaro Cunqueiro”, en Libros e autores galegos. Séc. XX: 271-306 (A Coruña: Fundación "Pedro Barrié de la Maza conde de Fenosa").

Carballo Calero, R. (1982): “Ramón Otero Pedrayo” en Libros e autores galegos, século XX. Vol. II: 117-164 (A Coruña: Fundación Barrié).

Casares, C. (1981): Vicente Risco: 50-87 (Vigo: Galaxia).

Casares, C. (1981): Ramón Otero Pedrayo: 83-126 (Vigo: Galaxia).

Casas, A. (2000): “A poesía entre 1900 e 1936”, en Tarrío, A. (coord.): Galicia.Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 84-213 (A Coruña: Hércules).

Fernández Pérez-Sanjulián, C. (2003): A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo. (Vigo: A Nosa Terra).

Fernández Pérez-Sanjulián, C., (2003): “Ideoloxemas nacionalitarios na narrativa de Ramón Otero Pedrayo”, en A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo: 125-255 (Vigo: A Nosa Terra).

Freire Lestón, X. V. (1997): A actividade editorial en Galicia (1850-1936). Apuntamentos para unha historia do libro galego (Vigo: Ed. do Cumio).

Hermida, M. (1987): As revistas literarias en Galicia na Segunda República (A Coruña: Ed. do Castro).

López, T. (1996): “O neotrobadorismo. Fermín Bouza-Brei”, en VV. AA.: Historia da literatura galega: 897-928 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Maceira Fernández, X. M. (1996): “Literatura do exilio (II). O activismo cultural na diáspora bonaerense”, en VV. AA.: Historia da literatura galega: 993-1024 (Vigo: AS-PG /A Nosa Terra).

Méndez Ferrín, X. L. (1984): De Pondal a Novoneira (Vigo: Xerais).

Méndez Ferrín, X. L. (1984): “Álvaro Cunqueiro”, en De Pondal a Novoneira: 151-171 (Vigo: Xerais).

Millán Otero, X. M. (1996): “Grupo Nós: Vicente Risco”, en VV. AA.: Historia da literatura galega: 738-768 (Vigo: AS-PG / A NOSA TERRA).

Molina, C. A. (1989): Prensa literaria en Galicia (1920-1960) (Vigo: Xerais).

Quintana, X. R. / Valcárcel, M. (1988): Ramón Otero Pedrayo. Vida, obra e pensamento: 13-109 (Vigo: Ir Indo).

Sanmartín Rei, A. (1996): “O vangardismo: Manuel Antonio e Álvaro Cunqueiro”, en VV. AA.: Historia da literatura galega: 833-864 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII, (A Coruña: Hércules).

Tato Fontaíña, L. (1995): Teatro e nacionalismo. Ferrol, 1915-1936 (Santiago: Laiovento).

Tato Fontaíña, L. (1996): “O teatro actual”, en VV.AA.: Historia da literatura galega: 1410-1440 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Valcárcel, M. (2000): “Prensa cultural e literaria no período 1916-1936”, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 382-447 (A Coruña: Hércules).

VV. AA.: Historia da literatura galega (Vigo: AS-PG

Recomendacións

Materias que continúan o temario

(*)/
As escritoras da historia literaria/V01G160V01917
Obradoiro de produción de textos literarios/V01G160V01910
Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706
Seminario de literaturas e culturas lusófonas/V01G160V01704

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

As escritoras da historia literaria/V01G160V01917
Seminario de literatura galega ata 1900/V01G160V01507
Textos canónicos da literatura galega/V01G160V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/
Seminario de literatura galega ata 1900/V01G160V01507